

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนามากขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว อีกทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นที่แพร่หลาย และได้รับความนิยมเป็นอย่างมากต่อประชาคมโลก ทั้งนี้เนื่องจากระบบการติดต่อสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเป็นระบบที่มีลักษณะไร้พรมแดน ปราศจากข้อจำกัดทางด้านเวลาและสถานที่ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายขึ้น และมีความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสารมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การติดต่อสื่อสาร การถ่ายโอนข้อมูล รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ สามารถกระทำได้โดยง่าย ทำให้การประมวลผล จัดเก็บ หรือเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสามารถทำได้สะดวก และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากลักษณะทั่วไปของเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตดังกล่าว ส่งผลให้มีการนำเอาเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไปใช้ในการประกอบธุรกิจอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ผู้ประกอบธุรกิจเริ่มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการในการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ให้อยู่ในรูปแบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปของดิจิทัล (Digital Format)

การใช้คอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลต่างๆ ส่งผลให้การจัดเก็บข้อมูล การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลสามารถกระทำได้ง่าย ประหยัด และสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยทั่วไปแล้วการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ นั้นจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจของภาคเอกชนหรือการให้บริการของรัฐ เช่น กรณีของการจัดเก็บ ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ ข้อมูลบัตรเครดิตหรือข้อมูลอื่นที่จำเป็นในการเชื่อมโยงไปยังตัวบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูล โดยทั่วไปแล้วข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่เจ้าของข้อมูลได้ให้ไว้เพื่อใช้ในการเฉพาะเรื่องเท่านั้น แต่มิได้อนุญาตให้นำไปใช้เปิดเผย หรือแพร่หลายในทางอื่น แต่ความเป็นจริงแล้วข้อมูลส่วนบุคคล เหล่านี้ถูกนำไปใช้โดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ เสียชื่อเสียง หรือเสียหายต่อเจ้าของข้อมูลเป็นอย่างมาก ซึ่งการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลนั้นก็จะมีรูปแบบวิธีการที่แตกต่างหลากหลายกันออกไปแล้วแต่สร้างความเดือดร้อนรำคาญหรือสร้างความเสียหายให้แก่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลทั้งสิ้น

สิ่งที่ทุกประเทศจำเป็นต้องคำนึงควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศนี้ คือการดูแลรักษาความปลอดภัยในด้านข้อมูลส่วนบุคคลบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งการพัฒนาการทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีผลทำให้การจัดเก็บ การใช้ข้อมูล การเปิดเผย หรือการเผยแพร่ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ไม่ว่าจะเป็นชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ วุฒิกการศึกษา อายุ สถานที่ทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การงาน สถานะ และลักษณะทางกายภาพของบุคคล อันล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้มีการจัดเก็บให้อยู่ในรูปแบบของเอกสารอิเล็กทรอนิกส์แทนการจัดเก็บแบบเก่าในอดีตทำให้การดำเนินการจัดเก็บ ประมวลผล หรือเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวทำได้สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของเอกสารกระดาษ (Paper Document) ด้วยมือ (Manual) ของมนุษย์¹ ปัญหาการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลจึงมีไม่มากและไม่รุนแรงเท่ากับในปัจจุบัน

มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการรับรอง และความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพมาตั้งแต่กำเนิด โดยเฉพาะสิทธิความเป็นอยู่ส่วนบุคคล หรือสิทธิส่วนตัวถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มีการรับรองและการคุ้มครองมาตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน ซึ่งมีรูปแบบการปกครองแบบนครรัฐ (City State) มีสังคมที่ยกย่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาค สิทธิ และเสรีภาพของพลเมืองที่อาศัยอยู่ในประเทศของตน โดยสิทธิส่วนบุคคลหรือความเป็นส่วนตัว ถือว่าเป็นสิ่งที่กฎหมายในหลายประเทศให้การรับรองและคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัว โดยเรื่องดังกล่าวถือเป็นหลักขั้นพื้นฐานของกฎหมายประเทศไทย เห็นได้จากการบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ถือได้ว่า สิทธิในความเป็นส่วนตัวถือได้ว่าสำคัญ ปัจจุบันมีการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะการละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ IT และการสื่อสารเป็นอย่างมากทั่วทุกมุมโลก โดยเน้นไปในส่วน of ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตและการสื่อสารแบบไร้สาย การละเมิดสิทธิเหล่านี้นับวันจะยิ่งมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา สิทธิ หมายถึง อำนาจหรือประโยชน์ที่กฎหมายให้ความคุ้มครองให้การได้รับสิทธิตามกฎหมายนั้นย่อมไม่ก่อให้เกิดความยุติธรรมกับผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ในทางกฎหมาย สิทธิ หมายถึง สิทธิตามกฎหมายหรือศีลธรรมที่จะทำหรือไม่ทำบางอย่าง หรือที่จะได้รับหรือไม่ได้รับบางอย่างในสังคมอารยะ (Civil Society)² สิทธิทำหน้าที่เหมือนกฎในการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

¹ สราวุธ ปิตยาศักดิ์. (2555). *กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม. หน้า 241.

² ศรัณษา กลิ่นสุคนธ์. (2554). *ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิในความเสมอภาค : ศึกษาเฉพาะกรณีสิทธิในความเสมอภาคของผู้หันโทษในการศึกษาและทำงาน*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. หน้า 10

นอกจากคำว่า “สิทธิ” แล้วในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2556 สามารถใช้ได้อีกคำหนึ่งว่า สิทธิ ซึ่งมีความหมายอย่างเดียวกันแต่เขียนต่างกันความเป็นส่วนตัว หรือสิทธิส่วนบุคคล คือการกระทำทั้งหลายที่เป็นการกระทำเฉพาะตัว เฉพาะบุคคล สิทธิในความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Right of Privacy” หมายถึง สิทธิของบุคคลที่ประกอบไปด้วยสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว ในเรื่องดังกล่าวจัดอยู่ในเรื่องของความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายความว่า สถานะที่บุคคลจะรอดพ้นจากการสังเกต การรู้เห็น การสืบความลับ การรบกวนต่างๆ และความมีสันโดษไม่ติดต่อกับสัมพันธ์กับสังคม ทั้งนี้ขอบเขตที่บุคคลควรได้รับการคุ้มครองและการเคารพในสิทธิส่วนบุคคลก็คือการดำรงชีวิตอย่างเป็นอิสระตามที่ต้องการตามวิถีทางที่อาจเป็นไปได้ และเป็นความพอใจทราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลถือเป็นสิทธิประการหนึ่ง ซึ่งในต่างประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญและให้ความสำคัญแก่ประชาชนมาเป็นเวลานานจะเห็นได้จากแนวคิดเรื่องความเป็นอยู่ส่วนตัว หรือสิทธิส่วนบุคคลได้รับรองว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนควรที่จะได้รับความคุ้มครองจากภาครัฐมาตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 โดยปรากฏเป็นครั้งแรกในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights 1948) มาตรา 12 กำหนดว่า ‘บุคคลย่อมไม่ถูกล่วงละเมิดโดยอำเภอใจในความเป็นอยู่ส่วนตัว ในครอบครัว ในเคหสถาน หรือในการติดต่อสื่อสาร รวมถึงการไม่ถูกลบหลู่เกียรติยศชื่อเสียงบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการล่วงละเมิดหรือการลบหลู่เช่นว่านั้น อาจจะกล่าวได้ว่า สิทธิส่วนบุคคลเป็นสิทธิที่จะมีชีวิต ความเป็นอยู่ตามลำพังโดยปราศจากการถูกแทรกแซงในความเป็นอยู่ส่วนตัว ทำให้ได้รับความอับอายหรือความเดือดร้อนรำคาญใจ

ประเทศไทยก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไว้ใน มาตรา 25 บัญญัติว่า “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

---

¹ เรียงเดียวกัน หน้า 12

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับบุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) ถือเป็นวัตถุแห่งสิทธิประเภทหนึ่งของสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคล (Right of Privacy) ประชาชนผู้บริโภครควรได้รับการรับรองและคุ้มครองจากรัฐ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามธรรมชาติของมนุษย์ ปัจจุบันพบว่ามีการละเมิดสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการพัฒนาขึ้นของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยเฉพาะการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลทางอินเทอร์เน็ต ทางโทรศัพท์ เช่น การเปิดอ่านอีเมลล์หรือข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์โดยที่เจ้าของไม่ได้อนุญาต การบันทึกเสียงหรือบันทึกข้อมูลของบุคคลอื่นในเครื่องคอมพิวเตอร์ และการใช้กล้องวงจรปิดติดตามการเคลื่อนไหวของบุคคลอื่นโดยที่ไม่ได้รับอนุญาต รวมไปถึงการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจากการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคโดยปราศจากความยินยอมของเจ้าของข้อมูล ซึ่งในกรณีดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากการที่ผู้ประกอบการภาคเอกชนได้เก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคไว้ไม่ว่าจะเป็นชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขบัตรเครดิต หรือข้อมูลอื่นๆ โดยนำไปเก็บเป็นฐานข้อมูลของลูกค้าใหม่แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นไปขายหรือเปิดเผยให้กับบริษัทผู้ประกอบการรายอื่นๆ เช่น บริษัทประกันภัย บริษัทประกันชีวิต หรือสถาบันการเงินต่างๆเมื่อผู้ประกอบการเหล่านั้นได้รับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคแล้วจึงนำข้อมูลของผู้บริโภคที่ได้รับมาวิเคราะห์ แยกแยะ เพื่อหากกลุ่มเป้าหมายที่สามารถเป็นลูกค้าของการประกอบธุรกิจของตนได้เพื่อเป็นการเสนอขายสินค้าและบริการต่อไป⁴

วิธีที่ผู้ประกอบการกระทำความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลมากที่สุด คือการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่โดยวิธีการที่ผู้ประกอบการที่มีฐานะเป็นบริษัทหรือร้านค้าต่างๆ ได้นำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคไปโทรศัพท์หรือส่งข้อความ เข้ามาหาผู้บริโภคเพื่อเสนอขายสินค้าหรือบริการของตนเอง โดยที่ผู้บริโภคไม่เคยให้หรือ

⁴ สาโรช โชติพันธุ์ (2549). การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ และการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐธรรมนูญ. *รวมบทความทางวิชาการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ชุดที่ 6*. หน้า 35.

เคยเปิดเผยหมายเลขโทรศัพท์ดังกล่าวให้แก่ผู้ประกอบการมาก่อน อาจเป็นสาเหตุให้ผู้บริโภค
 เล็งเห็นได้ว่าอาจมีการเสนอขายหรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตนแก่ผู้ประกอบการที่ทำการ
 ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล หากบุคคลใดนำหมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ของผู้บริโภคไปใช้หรือเปิดเผย
 สู่อสาธารณะโดยปราศจากความยินยอมของผู้บริโภค จนเป็นเหตุให้ได้รับความรำคาญและเดือดร้อน
 บุคคลผู้นั้นอาจต้องรับผิดชอบละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 มาตรา 420 ที่กำหนดว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขา
 เสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี
 ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น” นอกจากนี้การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
 จากการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่อาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรม คือมิจฉาชีพอาจนำข้อมูลส่วน
 บุคคลของผู้บริโภค เช่น หมายเลขโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่โทรเข้ามายังผู้บริโภคเพื่อหลอกลวงให้โอน
 เงิน โดยการกล่าวอ้างว่าเป็นหนี้ธนาคารเป็นจำนวนเงินหลายบาท หรือเป็นการโทรเข้ามาแจ้งกับ
 ผู้บริโภคว่ามีพัสดุจากต่างประเทศแต่ต้องไปโอนเงินก่อนจึงจะส่งพัสดุนมาให้ผู้บริโภคได้ จากการใช้
 บริการบัตรเครดิตของสถาบันการเงินที่ถูกกล่าวอ้าง เมื่อผู้บริโภคหลงเชื่อกลอุบายจึงได้โอนเงินไป
 เพื่อชำระหนี้หรือเพื่อชำระค่าบริการ โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภค

สำหรับปัญหาการละเมิดความเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ในต่างประเทศ
 รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศต่างให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยหลายประเทศทั่วโลกให้
 ความสำคัญต่อการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างจริงจังโดยที่ The Organization for Economic
 Cooperation and Development หรือ OECD ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับ
 ปัญหาดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน ในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
 เพื่อให้นานาชาติมีแนวทางในการบัญญัติกฎหมายของตนเอง โดยได้ออก Guidelines
 Governing the Protection of Privacy and Transborder Data Flows of Personal Data ขึ้น ในปี ค.ศ.
 1980 เพื่อวางหลักการสำคัญว่า ข้อมูลส่วนบุคคลต้องได้รับการคุ้มครองที่เหมาะสมในทุกขั้นตอน
 ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การใช้ การเก็บรักษา และการเปิดเผยข้อมูล นอกจากนี้ประเทศต่างๆทั่วโลก
 ต่างก็ได้ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยการออกกฎหมายภายในประเทศของ
 ตนให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่องค์การระหว่างประเทศได้กำหนดขึ้นด้วย เช่น ประเทศอังกฤษได้
 ออก The Data Protection Act หรือ DPA ขึ้นในปี ค.ศ. 1998 ประเทศแคนาดาได้ออก Personal
 Information Protection and Electronic Documents Act 2000 ในปี ค.ศ. 2000 ยังกำหนดให้มีองค์กร
 ที่ทำหน้าที่ควบคุมและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย คือกรรมาธิการสิทธิความเป็นส่วนตัว
 (Privacy Commissioner) ซึ่งมีอำนาจทำการสอบสวนเรื่องใดๆที่เห็นว่ามีกรละเมิดข้อมูลส่วน
 บุคคลได้ และสาธารณรัฐอิตาลีได้ออก Protection of Individuals and Other Subjects with Regard

to the Processing of Personal data Act ในปี ค.ศ. 1996 กำหนดให้มีกลุ่มบุคคลขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เรียกว่า คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Guarantee for the Protection of Personal Data) ทำหน้าที่กำกับดูแลและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยอิสระ

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้ให้ความสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเช่นกัน โดยการออกกฎหมายมารับการกระทำ ความผิดดังกล่าว คือร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... ซึ่งในขณะนี้คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในการตราร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป แต่ในปัจจุบันก็ยังไม่มีความเคลื่อนไหวใดๆของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการคุ้มครองผู้บริโภคจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ อีกทั้งในประเทศไทยก็ยังไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการเข้ามากำกับ ดูแล และควบคุมในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้เช่นเดียวกันกับในต่างประเทศที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

จากปัญหาที่เกี่ยวกับการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ในประเทศไทยที่ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค และยังไม่มีการจัดตั้งองค์กรภาคเอกชนในการเข้ามากำกับ ดูแล และควบคุมในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งข้อมูลนั้นอยู่ในความครอบครอง ควบคุม และดูแลขององค์กรภาคเอกชนเหมือนกับต่างประเทศ ซึ่งมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่นั้นไม่เพียงพอที่จะให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล จะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติการให้ความคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็นเพียงหลักกว้างๆเท่านั้น ส่วนในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด และประมวลกฎหมายอาญา เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่มีมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะ เป็นเพียงมาตรการในการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภคจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลเท่านั้น คือผู้เสียหายสามารถเรียกร้องให้ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด หรือผู้กระทำละเมิดจะถูกลงโทษจำคุกหรือปรับตามประมวลกฎหมายอาญาได้ เมื่อมีการกระทำความผิดเกิดขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายแล้วเท่านั้น

ดังนั้นกรณีที่เจ้าของข้อมูลได้รับความเสียหายจากการใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตนจากการกระทำของผู้ประกอบการต่างๆ เจ้าของข้อมูลย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกค่าเสียหาย

จากผู้ประกอบการนั้นๆ ได้ และในกรณีการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เจ้าของข้อมูลย่อมมีสิทธิดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลลงโทษทางอาญาได้เช่นกัน เช่น ผู้ประกอบการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทแต่เป็นกรณีที่ผู้ประกอบการใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูล อันเป็นการกระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และการกระทำดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดความเสียหายจากเจ้าของข้อมูลแต่อย่างใด ฉะนั้นผู้ประกอบการที่กระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบต่อผู้บริโภคหรือไม่ และมีมาตรการทางกฎหมายใดในประเทศไทย มาบังคับใช้เพื่อลงโทษผู้ประกอบการได้บ้าง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการ ความหมาย และแนวความคิดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการกระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล โดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษาหลักการ และสภาพปัญหาของผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ โดยศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ ในปัจจุบันมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยนั้นไม่สามารถป้องกัน เยียวยา และมีหลักเกณฑ์ที่ไม่เพียงพอสำหรับการคุ้มครองการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล โดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการกระทำละเมิดของผู้ประกอบการ โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์ และกฎหมายของต่างประเทศ เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางและข้อเสนอแนะที่เหมาะสมในการปรับปรุงกฎหมายในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 สมมติฐานการศึกษา

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีการพัฒนามากขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยมีกฎหมายหลายฉบับใน

ประเทศไทยที่ให้ความคุ้มครองผู้บริโภค ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 แต่กฎหมายดังกล่าว ไม่อาจให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้โดยตรงและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นถ้ามี การออกกฎหมายเฉพาะเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการละเมิดข้อมูล ส่วน บุคคลของผู้ประกอบการ เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ทำการค้นคว้าโดยใช้วิธีศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยเป็นการศึกษา ค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ เอกสาร และวารสารกฎหมายที่เกี่ยวกับการ คุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ คำวินิจฉัย ที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลทางกฎหมายจากเว็บไซต์ อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวกับบทบัญญัติทางกฎหมายต่างๆ รวมถึงคำอธิบาย บทความ หรือข้อคิดเห็นต่างๆ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของต่างประเทศ กับหลักกฎหมายของไทย รวมถึงคำ พิพากษาของศาล แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุปผลและเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงวิวัฒนาการ ความหมาย และแนวความคิดที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการกระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคจากการกระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ
3. ทำให้ทราบถึงผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการคุ้มครองการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ
4. ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากการกระทำละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ

1.7 นิยามศัพท์

“ข้อมูลส่วนบุคคล”^๖ หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งอาจหมายความรวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม ประวัติการทำงาน หรือประวัติกิจกรรม บรรดาที่มีชื่อของบุคคลนั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งอื่นที่ทำให้รู้ตัวบุคคลนั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคน หรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ถึงที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

“เทคโนโลยี”^๗ หมายถึง การประยุกต์เอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ การศึกษาพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ก็เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติ กฎเกณฑ์ของสิ่งต่างๆ และหาทางนำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ เทคโนโลยีจึงเป็นคำที่มีความหมายกว้างไกล

“สารสนเทศ”^๘ หมายถึง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มนุษย์แต่ละคนตั้งแต่เกิดมาได้เรียนรู้สิ่งต่างๆเป็นจำนวนมาก เรียนรู้สภาพสังคมความเป็นอยู่ กฎเกณฑ์และวิชาการ ลองจินตนาการดูว่าภายในสมองของเราเก็บข้อมูลอะไรบ้าง เราคงตอบไม่ได้ แต่สามารถเรียกเอาข้อมูลมาใช้ได้ ข้อมูลที่เก็บไว้ในสมองเป็นสิ่งที่สะสมกันมาเป็นเวลานาน ความรอบรู้ของแต่ละคนจึงขึ้นอยู่กับการเรียกใช้ข้อมูลนั้น ดังนั้นจะเห็นได้ชัดความรู้เกิดจากข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทุกวันนี้มีข้อมูลรอบตัวเรามาก ข้อมูลเหล่านี้มาจากสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือแม้แต่การสื่อสารระหว่างบุคคล จึงมีผู้กล่าวว่ายุคนี้เป็นยุคของสารสนเทศ

“เทคโนโลยีที่ใช้จัดการสารสนเทศ”^๙ หมายถึง เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่การรวบรวมการจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล การพิมพ์ การสร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูล เป็นต้น เทคโนโลยีสารสนเทศจะรวมไปถึงเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดระบบการให้บริการ การใช้ และการดูแลข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความหมายที่กว้างขวางมาก

“การเก็บรวบรวมข้อมูล”^{๑๐} หมายความว่า กระบวนการที่จะได้ข้อมูลที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกได้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล และการรวบรวมข้อมูล การเก็บข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิและปฐมภูมิ โดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์ การสำรวจ การสังเกต การกรอกแบบสอบถาม รายงาน และเอกสารต่างๆ

^๖ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... มาตรา 5.

^๗ อภิภา กุลธรรมโยธิน. (2551). *เทคโนโลยีสารสนเทศ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. หน้า 11.

^๘ เรื่องเดียวกัน. หน้า 11.

^๙ อภิภา กุลธรรมโยธิน. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 6. หน้า 11.

^{๑๐} อภิภา กุลธรรมโยธิน. อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 6. หน้า 12.

“ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล”¹⁰ หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งรวมถึงการเก็บรวบรวม การใช้และการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าของข้อมูล”¹¹ หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล

“บุคคล”¹² หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล

---

¹⁰ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... มาตรา 5.

¹¹ ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... มาตรา 5.

¹² ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. .... มาตรา 5.